

Scrisoarea lui Victor Eminescu către Corneliu Botez (13 aprilie 1909)

De la fratele mai mic al poetului, Matei, au rămas cele mai multe relatări privind familia Eminovici. Unele fanteziste, altele realiste, verificate și respinse sau, respectiv, acceptate și susținute prin argumente de document și arhivă, rememorările lui Matei Eminovici au servit de eșafodaj în reconstituiri biografice ale familiei. Amintiri, scrisori, însemnări ale altor descendenți din Eminovici au completat și au detaliat portretul încă nefinalizat al familiei. Uneori sursa unei istorisiri a fost uitată sau intenționat omisă, evenimentul rămânând fixat în istorii literare. În Fondul Documentar Ipotești se păstrează o scrisoare a fiului lui Matei Eminovici din prima căsătorie, Victor Eminescu.

Despre această căsătorie, îl înștiința pe Eminescu Veronica Micle: „Vă anunț că duminică se va celebra căsătoria fratelui vostru Matei cu o D-șoară de acolo”. Domnișoara era Matilda Ilian, profesoară de istorie la Externatul secundar de fete din Brăila.

La câteva zile, pe 6 februarie 1880, Eminescu îi scria Hariettei, printre altele: „Matei s-a însurat ieri. Mi-a trimis o invitație prin poștă, pe care am primit-o abia azi după amiază. Dacă-i scrii, scrie-i că-l felicit – eu n-am nici vreme nici dispoziție; și nu voi avea-o mult timp de a mă ocupa de aceasta”.

Căsătoria care avusese loc pe 5 februarie 1880 și în care se născuse Victor-Ion Eminescu nu durase prea mult. „Curierul român” din 15/22 aprilie 1890 anunța logodna Matildei Ilian „cu locot. colonel. C. Georgescu, med. șef. al diviz. Botoșani” (după: A.Z.N. Pop, *Contribuții documentare al biografia lui Mihai Eminescu*, București, 1962, p. 236).

Chiar dacă Victor Eminescu nu e sigur întotdeauna de cele relatate, menționând aceasta și promițându-i lui Corneliu Botez să verifice datele, iar Matei Eminescu avertizează într-o scrisoare că „spusele lui fiu-meu sunt anecdote și nu-l prea crede ce spune” (A.Z.N. Pop, *Contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu*, București, 1962, p. 265), cititorul va recunoaște lesne fragmentele preluate în *Omagiu lui Mihail Eminescu cu prilejul a 20 de ani dela moartea sa*, capitolul *Icoane, cugetări și fapte din viața lui Eminescu*, și de acolo, probabil, de G. Călinescu în *Viața lui Mihai Eminescu*.

Ala Sainenco,
Memorialul Ipotești

„Brăila 13 aprilie 909

Stimate Doamnă Botez,

Datele și amintirile pe cari le scriu aici, le voi controla pe dată ce ajung în Iași.

Voi putea aduna însemnări de la Dnele Emilian, Virginia Micle Gruber, fiica poetei, artistul Popovici, Dna Brüll, librarul Șaraga și de la o mătușă a mea.

Mama mea știe pe ici colo, crâmpoie, pe cari totuși trebuie să le verific mai de aproape.

Iată ce am putut afla:

1) Mama a cunoscut pe Gh. Eminovici (bunicu-meu) în ianuarie 1880 când Gh. Eminovici a venit în Brăila. Era un om gras, nalt, voinic, rumen la față, avea părul alb, nu era pleșuv, ochii verzui albaștri (ca ai mei), purta barbă mică de jur împrejur. Fuma. Nu bea. Îi plăcea să povestească întâmplări și aduceri aminte din trecut.

2) Înaintea Paștilor 1881 mama mea s'a dus cu tata de au făcut Paștile la Ipotești și la întoarcerea lor în Brăila a venit și bunicu-meu (Gh. Eminovici). Ipoteștii erau deja afectați. Se afla atunci la Ipotești Nicu care a fost judecător la Sibiu și îl chemase bunicu-meu ca să-i ajute la moșie. Nicu era un om blând, manierat (ca și Mihai) și tatu-său îl certa adese ori. El se închidea în odaie și stătea abătut. La Ipotești aveau gospodărie moldovenească de vremea veche, îmbelșugată. Casă boierească cu cerdac, pitorească. La întoarcere Gh. Eminovici (bunicu meu) a venit în Brăila (unde a stat 2 luni) de unde s-a dus în București, la Drul Kremnitz pentru un consult de oare ce suferea de bășică, de care a și murit. În timpul de 2 luni cât a stat la Brăila a vrut să-l însoare pe Mihai, dar Mihai a refuzat de oare ce trăia în București cu o văduvă care avea 2 băieți mari, 10-15 ani. În nici un caz nu se poate bănui că acei copii erau ai lui Mihai. Când Gh. Eminovici a plecat în București (începutul lunii iulie 1881), a cumpărat din București și a dăruit lui Mihai un ceas de aur cu lanț de 40 de galbeni, ceas pe care l'a păstrat deși a dus de multe ori lipsă. La moartea lui Mihai s'a găsit și o mulțime de monezi antice. De asemeni s'au găsit 2 caete groase de 2 degete, lung. cam 30 c.m. lat 20 și altul lung 25 c.m. lat 18 cm. Caetele legate în marochin și fie care prevăzută cu 2 broaște cu cheie erau nescrise. În ele Mihai avea de gând să-și scrie pe curat lucrările.

Miercuri 15 aprilie 909

(Am întrerupt scrisul 2 zile din pricina boalei mamei).

Copiii lui Gh. Eminovici au crescut în casă cu profesor de germană. Gh. Eminovici avea memoria numerelor, datelor etc. Cunoștea adânc istoria neamului. Gh. Eminovici spunea mamei că a avut 17 copii. Iar mulți din ei au murit mici de tot. Cei în viață erau: Șerban, doctor, Ilie student medicină la București, Nicu s'a împușcat cauza sifilis, Maria moartă la vre-o 6-7 ani

(Era cam tâmpită, Gheorghe locotenent, Mihai, Matei, Aglaia, Henriette. Nu sunt rânduiți după vârstă de oare ce nu-i știu. Total 8.

În 1881 bătrânul a vrut să-l aducă pe Mihai la Lacu-Sărat, dar Mihai era ocupat. În toamna anului 1881 Mihai Eminescu era în Buc., locuia într-o odaie subsol pe Calea Victoriei, odaia cu igrasie și fără lumină. Mihai venia în fie ce zi la Matei. Mihai era bine, spunea glume chiar, în deplinătatea minții. Era cam neglijent, leneș în sensul că făgăduia ceva dar nu făcea și asta nu doar că n'ar fi voit dar așa...

Bunica mea Raluca (Ralu cum i-se zicea) era scundă și oacheșă. La chip copiii semănau cu dânsa.

Cam acestea sunt cele spuse de mama. Nu vi le-am putut trimite mai din vreme de oare ce mama era aproape veșnic suferindă de dureri de cap. Cu trenul de 10 dim plec spre Iași, mâine vă voi scri. Arătați vă rog dnei Botez respectuoase sărutări de mâini, Dvoastră primiți vă rog încredințarea simțămintelor mele celor mai de seamă,

Victor Eminescu.

V. Eminescu – 6 str. Buna-Vestire 6 – Iași”